

OBSAH

Úvod	5
I. Charakteristika hospodářských výpočtů	
1. Hlavní zásady hospodářských výpočtů	6
2. Prostředky výpočetní techniky v hospodářských výpočtech . .	8
II. Získávání početní jistoty a hbitosti	
1. Základní početní výkony	12
2. Zaokrouhlování čísel	29
3. Aritmetický průměr	30
4. Zmechanizované početní postupy	32
III. Početní výkony s pojmenovanými čísly	
1. Pojmenovaná čísla	38
2. Převádění jednotek	39
a) Jednotky délky	39
b) Jednotky hmotnosti	42
c) Jednotky dutých měř.	44
*d) Jednotky množství	48
*e) Jednotky času	50
3. Základní početní výkony s pojmenovanými čísly	51
IV. Peněžní jednotky	
1. Peněžní jednotky České republiky	57
2. Peněžní jednotky jiných států	60
V. Procentový počet	
1. Základní pojmy	63
2. Výpočty procentového počtu	65
a) Výpočet procentové části	66
b) Výpočet základu	69
*c) Výpočet počtu procent	71
VI. Objem a hmotnost těles	
1. Výpočet objemu základních těles	75
2. Výpočet hmotnosti těles	79
VII. Přepočty surovinových norem	
1. Přepočty pro obor kuchařské práce	84
2. Přepočty pro obor řeznické a uzenářské práce	91
3. Přepočty pro obor cukrářské práce	104

VIII. Výpočet energetické hodnoty

1. Výpočet jedlého podílu 112
2. Výpočet energetické hodnoty potravin 114

IX. Výpočty výtěžnosti

1. Výtěžnost surovin 119
2. Výpočet procenta výtěžnosti 122

X. Výpočet ceny pokrmů a nápojů

1. Cenový systém 127
2. Výpočet nákupní ceny potravin (surovin) 128
3. Výpočet kalkulační ceny pokrmů 131
4. Výpočet prodejní ceny pokrmů 134
5. Výpočet prodejní ceny nápojů 142

XI. Výpočet zásob

1. Normy přirozených ztrát zásob 147
2. Inventura. Inventarizace 149
3. Příklady operativní evidence 154
4. Vypĺňování skladových dokladů 158

Ceny zboží, výše mezd a kurzy uváděné v této učebnici nemusí odpovídat skutečnosti. Jsou určeny výhradně pro nácvik početních operací.

Při přepočtech spotřeby potravin (surovin, přísad) – při normování – doporučujeme využívat tabulky, které si nejdříve překreslete do sešitu a potom provádějte výpočty.

I. Charakteristika hospodářských výpočtů

Učební obory se zaměřením na potravinářství jsou spojeny s nej-různějšími výpočty. Nejsou složité, jde většinou o využití základ-ních početních výkonů. Ty však musí být prováděny přesně, účel-ně a často i rychle.

Hospodářské výpočty se provádějí převážně s využitím prostřed-ků výpočetní techniky, a to zejména počítačích strojů a počítačů. Mezi ně je možno zařadit i kapesní kalkulátory. Není však možné vyloučit ani písemné výpočty, zejména písemné sčítání, odčítání, násobení a dělení.

1. HLAVNÍ ZÁSADY HOSPODÁŘSKÝCH VÝPOČTŮ

Při hospodářských výpočtech je žádoucí dodržovat následující zásady:

Zásada pečlivé úpravy výpočtů

Znamená to zejména pečlivě a čitelně psát číslice, protože jen tak je možné předejít chybám při čtení čísel a při výpočtech, usnad-nit si kontrolu výpočtů i další zpracování čísel. Znamená to také vhodně upravovat zápis čísel, to je oddělovat trojmístné skupiny číslic (tisíce oddělujeme od stovek, miliony od statisíců) v šíři jedné číslice vlevo i vpravo od desetinné čárky.

Například: **78 394; 746 142,68**

Pečlivou úpravu psaní číslic a čísel dodržujeme také při opravě chyb. Chybnou číslici nebo chybné číslo zásadně nepřepisujeme, ale přeškrtneme jednou čarou a nadepíšeme číslici nebo číslo správné.

Například:

Oprava chybné číslice: $45\overset{8}{\cancel{5}},6$

Oprava chybného čísla: $5\overset{396}{\cancel{6-796}}$